

Trångt läge för privatvården

– Vi befinner oss i ett väldigt känsligt läge. Det närmaste året blir en avgörande tid. Vi har inga spelregler som garanterar en bestående eller ökad privat sektor.

Det säger Privatläkarför-
eningens ordförande Göran
Medén-Britth. Riksdagsbeslutet
förra veckan menar han bara är
en liten uppluckring av regel-
verket.

Den privata sektorn inom sjukvården är oerhört liten i Sverige jämfört med andra länder. Rapporterna från Delegationen för samverkan mellan offentlig och privat hälso- och sjukvård visar tydligt hur sektorn minskat och att privatläkarna många gånger känner sig trängda och även motarbetade (LT 23/97). Medelåldern är hög och nyrekryteringen är liten, därför att landstingen inte ger etableringstillstånd eller träffar vårdavtal.

Rätt till anslutning

– Nu gäller det att hitta modeller som ökar privatvården. Om vi inte har regler som ger rätt till anslutning till den nationella taxan kommer privatläkarna att försvinna, säger Göran Medén-Britth.

Dagens regler innehåller som bekant ingen rätt till ersättningsetablering, ingen rätt för nya läkare att ansluta sig till läkarevårdstaxan och ingen rätt till vårdavtal. Göran Medén-Britth menar att landstingen med sin monopolställning handskas med vårdavtalen lite som de vill.

– Privatvården befinner sig i ett oerhört trångt läge.

Den socialdemokratiska regeringen har tagit bort både den fria etableringsrätten och möjligheten att arbeta som privatläkare efter 65 år. I våras lade regeringen fram en proposition, Privata vårdgivare Prop 1996/97:121, med en liten uppmjukning av reglerna (LT 11/97). Beslutet om den har nu alltså tagits. I den uttalar sig regeringen för att det måste finnas en privat sektor inom sjukvården.

– Avsiktsförklaringen måste följas av ett regelverk så att privatvården kan bestå, säger Göran Medén-Britth.

Socialdepartementet förfogar egentligen inte över några styrmedel. Senare års propositioner präglas av att regeringen rekommenderar och anser, men makten är decentraliserad till de enskilda landstingen, som alltså visat ett motstånd mot privatvården.

– Det finns signaler om att Lands-

tingsförbundet inte är positivt inställt till privatvården, men att man måste följa direktiv från departementet.

Och Socialdepartementet kräver att Landstingsförbundet och Läkarförbundet kommer överens om privatvårdens framtid. Det som ska diskuteras är de viktiga frågorna om nyetableringar, ersättningsetableringar och taxan.

– Jag tror att Socialdepartementet är positivt till privatvårdens fortlevnad, säger Göran Medén-Britth.

Vill ha fler vårdavtal

I propositionen står det uttryckligen att regeringen ser det som mycket angeläget att ett ökat antal vårdavtal sluts mellan privata vårdgivare och sjukvårdshuvudmännen. På departementet verkar det nu finnas en vilja att sätta lite kraft bakom orden och driva på i denna riktning.

Några regler som i realiteten underlättar för privatvården eller borgar för att den överlever finns dock ännu inte.

Det beslut som togs i riksdagen förra veckan kallar Göran Medén-Britth ljummet. Bl a får privatläkare arbeta vidare efter uppnådda 65 år med anslutning till läkarevårdstaxan, men bara om landstinget tillåter det.

– Samverkansdelegationen visade i en rapport att 90 procent ville fortsätta arbeta efter 65 år men inte fick vårdavtal. Nu blir det möjligt att arbeta vidare

med samverkansavtal, men vi befävar att landstingen kommer att säga nej till det också, säger Göran Medén-Britth. Och privatläkaren som sträcker fram sin hand sitter i ett klart underläge.

Till uppluckringen av reglerna hör att riksdagen förbjuder remisstväng i gynekologi, psykiatri och barnmedicin. Det beslutet tycker Göran Medén-Britth är bra, men att det inte går tillräckligt långt.

– Det är inte det beslut vi hade velat ha. Vi vill ha bort remisstvänet och i stället hålla oss till de regler som varje klinik arbetar efter. Det är inte bra med en generell regel om remisstväng i lag.

En specialfråga är om Lagen om offentlig upphandling och Konkurrenslagen ska gälla när landstingen träffar avtal med privatvården. Regeringen tycker frågan är besvärlig och aviserar i propositionen att en utredning ska tillsättas.

– Det är bra att man synar den frågan, men en utredning är till intet förpliktigande.

– Mycket av allt detta är ett spel för gallerierna inför nästa val. Det kanske blir ett vårdval, eftersom frågan om EMU är avförd från dagordningen. Men vad vi behöver är en bred politisk enighet om privatvården. Det är enda sättet att trygga privatvårdens fortlevnad, säger Göran Medén-Britth.

Kristina Johnson

– Regeringens avsiktsförklaring måste följas av ett regelverk så att privatvården kan bestå, säger Göran Medén-Britth, ordförande för SPLF.